

Sygn. akt III SK 32/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 stycznia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSN Andrzej Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Telekomunikacji Polskiej Spółki Akcyjnej w Warszawie przeciwko Prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej o nałożenie kary pieniężnej, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 stycznia 2011 r., skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 27 października 2009 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (Prezes Urzędu) decyzją z dnia 13 sierpnia 2007 r. nałożył na Telekomunikację Polską S.A. (powódka) karę pieniężną w wysokości 20.000,00 zł w związku z bezprawnym przetwarzaniem objętych tajemnicą telekomunikacyjną danych abonenta. Prezes Urzędu ustalił, że abonent

złożył oświadczenie, iż nie wyraża zgody na przetwarzanie danych osobowych w celach marketingowych powódki oraz w celu publikowania i podawania ich przez służby informacyjne powódki do wiadomości innych osób. Tymczasem powódka umieściła dane abonenta (imię, nazwisko, adres) w spisie abonentów. Zdaniem Prezesa Urzędu zachowanie powódki naruszało art. 159 ust. 3 oraz art. 169 ust. 3 Prawa telekomunikacyjnego i wypełniało znamiona dyspozycji art. 209 ust. 1 pkt 24 i 25 Prawa telekomunikacyjnego.

Powódka zaskarżyła decyzję Prezesa Urzędu odwołaniem i wniosła o jej zmianę poprzez stwierdzenie braku podstaw faktycznych i prawnych do nałożenia kary, ewentualnie o zmniejszenie wysokości nałożonej kary pieniężnej lub uchylenie decyzji. Zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie art. 209 ust. 1 pkt 24 i 25 Prawa telekomunikacyjnego, przez niewzięcie pod uwagę znikomej szkodliwości społecznej deliktów administracyjnych opisanych w tych przepisach; art. 210 ust. 2 Prawa telekomunikacyjnego; art. 190 ust. 4 Prawa telekomunikacyjnego.

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony konkurencji i konsumentów wyrokiem z dnia 4 grudnia 2008 r., 07 zmienił decyzję Prezesa Urzędu w ten sposób, że obniżył karę pieniężną do kwoty 10.000 zł. Sąd Okręgowy przyjął, że fakt naruszenia art. 159 oraz 169 ust. 3 Prawa telekomunikacyjnego jest bezsporny, zaś wobec jednoznacznego brzmienia art. 209 ust. 1 pkt 25 Prawa telekomunikacyjnego nałożenie kary jest obligatoryjne, zaś Prezes Urzędu nie ma możliwości odstąpienia od wydania decyzji nakładającej karę pieniężną. Za pozbawione merytorycznego uzasadnienia Sąd uznał stanowisko powoda wskazujące na potrzebę stosowania w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji instytucji z zakresu prawa karnego, z uwagi na odmienny charakter i cel Prawa telekomunikacyjnego i prawa karnego. Zdaniem Sądu Okręgowego kary pieniężne z art. 209 pełnią funkcję represyjną, prewencyjną oraz dyscyplinującą przedsiębiorców telekomunikacyjnych, zaś gdyby celem ustawodawcy było stworzenie możliwości odstąpienia od wymierzenia kary za naruszenie określonych obowiązków wynikających z Prawa telekomunikacyjnego, wówczas wprowadziłby do ustawy odpowiednie instytucje. Skoro zaś takowych instytucji brak w Prawie telekomunikacyjnego, to wobec jednoznacznego brzmienia art. 209 ust. 1 pkt 25 należy przyjąć, że celem ustawodawcy było, by każde naruszenie obowiązku uzyskania zgody abonenta na

ujawnienie określonych danych i naruszenie tajemnicy telekomunikacyjnej spotkało się z sankcją w postaci kary pieniężnej.

Uzasadniając zmianę decyzji Prezesa Urzędu w zakresie wysokości kary pieniężnej, Sąd Okręgowy przyjął również, że przesłanka dotychczasowej działalności powódki została błędnie ustalona, gdyż wskazywane w zaskarżonej decyzji orzeczenia dotyczące deliktów na gruncie prawa telekomunikacyjnego, których miała dopuścić się powódka są w większości nieprawomocne i jako takie nie mogą wpływać negatywnie na ocenę jej dotychczasowej działalności. Ponadto Sąd Okręgowy przyjął, że Prezes Urzędu prawidłowo uznał, że rozmiar naruszenia jest nieznaczny.

Powódka zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego apelacją, zarzucając naruszenie art. 209 ust. 1 pkt 24 i 25; art. 210 ust. 2 Prawa telekomunikacyjnego, art. 109 ust. 4 Prawa telekomunikacyjnego, art. 177 Konstytucji RP oraz art. 2, 7 i 42 oraz 45 Konstytucji RP i wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uchylenie decyzji Prezesa rządu, względnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę decyzji Prezesa Urzędu w zakresie dotyczącym wysokości kary pieniężnej.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 27 października 2009 r., oddalił apelację powódki. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że w okolicznościach faktycznych sprawy Prezes Urzędu nie miał możliwości odstąpienia od nałożenia na powódkę kary administracyjnej. Kara z art. 209 Prawa telekomunikacyjnego nie jest karą w rozumieniu prawnokarnym i stosownie do niej reguł interpretacyjnych prawa karnego nie znajduje uzasadnienia. Nie ma zatem podstaw do wprowadzenia kryterium znikomej szkodliwości społecznej zachowania przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, jako jednej z przesłanek nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 209 Prawa telekomunikacyjnego. W zakresie dotyczącym zarzutu naruszenia art. 210 ust. 2 Sąd Apelacyjny uznał, że wbrew twierdzeniom apelacji Sąd Okręgowy nie wskazał, że pojęcie możliwości finansowych dopuszcza nałożenie każdej kary pieniężnej mieszczącej się w granicach wynikających z tego przepisu, a jedynie, że nałożona na powódkę przez Prezesa Urzędu kara uwzględnia jej możliwości finansowe. Sąd Okręgowy prawidłowo wskazał, że przepis ten nie przewiduje możliwości nakładania kar zaniżonych lub symbolicznych, ponieważ taka kara nie pełniłaby swych funkcji.

Natomiast orzeczoną przez Prezesa Urzędu karę należało zmniejszyć wobec wadliwej oceny jednego z czynników kształtujących jej wysokość, to jest dotychczasowej działalności ukaranego podmiotu. Należało także uwzględnić jednostkowy charakter zaistniałego naruszenia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego kara została nałożona w wysokości minimalnej zapewniającej realizację jej ustawowych funkcji.

Powódka zaskarżyła wyrok Sadu Apelacyjnego w całości, zarzucając naruszenie: 1) art. 209 ust. 1 pkt 24 i 25 i art. 210 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego przez przyjęcie, że organ administracji nie może odstąpić od wymierzenia kary pieniężnej, jeżeli wystąpi okoliczność określona w przepisie art. 209 ust. 1; sankcja administracyjna pełni trzy równorzędne funkcje, w sytuacji gdy żaden przepis nie stanowi o tym *expressis verbis*; sankcja administracyjna nie może zostać wymierzona w wysokości symbolicznej oraz że kara pieniężna wymierzona na podstawie Prawa telekomunikacyjnego nie ma charakteru sankcji karnej; 2) art. 2 Konstytucji RP poprzez zastosowanie art. 209 ust. 1 pkt 24 i 25 przy przyjęciu, że norma ta nakazuje zastosowanie kary bez względu na okoliczności czynu oraz przez zastosowanie przepisów art. 210 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego, które nie zawierają żadnej normy wskazującej okoliczności pozwalające na odstąpienie od ukarania lub wzięcie pod uwagę stopnia zawinienia podmiotu wypełniającego dyspozycję art. 209; przyjęcie, że do sankcji administracyjnych nie znajdują zastosowania w żadnych okolicznościach gwarancje i zasady konstytucyjne funkcjonujące w obrębie prawa karnego; 3) art. 42 Konstytucji RP poprzez przyjęcie, że gwarancje i zasady zeń wynikające nie znajdują zastosowania do przepisów o charakterze represyjnym, jeżeli przepisy ten znajdują się w grupie przepisów normujących postępowanie organów administracji publicznej; 4) naruszenie art. 193 Konstytucji RP poprzez niewystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z odpowiednim pytaniem prawnym. Powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, względnie o uchylenie wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę wyroku Sądu Okręgowego i poprzedzającej go decyzji Prezesa Urzędu w ten sposób, by odstąpić od ukarania powódki lub nałożyć na nią karę w symbolicznej wysokości.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

1. Skarga kasacyjna powódki nie ma uzasadnionych podstaw z następujących powodów.
2. Zarzut naruszenia art. 209 ust. 1 pkt 24 i 25 i art. 210 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego przez przyjęcie, że „sankcja administracyjna pełni trzy równorzędne funkcje, w sytuacji gdy żaden przepis nie stanowi o tym *expressis verbis*” nie mieści się w tej podstawie skargi kasacyjnej, jaką jest błędna wykładnia.
3. Nieuzasadniony jest także zarzut naruszenia art. 209 ust. 1 pkt 24 i 25 i art. 210 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego przez przyjęcie, że kara pieniężna wymierzona na podstawie Prawa telekomunikacyjnego nie ma charakteru sankcji karnej. W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, że nie każda kara pieniężna powinna być utożsamiana z grzywną, jako sankcją prawa karnego (wyrok TK z dnia 29 kwietnia 1998 r., K 17/97, OTK 1998, nr 3, poz. 30; wyrok TK z dnia 29 kwietnia 1998 r., K 17/97, OTK ZU 1998, nr 3, poz. 30; wyrok z 18 kwietnia 2000, K 23/99, OTK 2000, nr 3, poz. 89; wyrok TK z dnia 15 stycznia 2007 r., P 19/06, OTK-A 2007, nr 1, poz. 2; wyrok z 5 maja 2009 r., P 64/07, OTK-A 2009, nr 5, poz. 64; wyrok TK z 14 października 2009 r., Kp 4/09, OTK-A 2009, nr 9, poz. 134). Dopuszczalność stosowania administracyjnych kar pieniężnych, jako reakcji na naruszenie ustawowych obowiązków, nie budzi wątpliwości w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (wyrok TK z dnia 5 maja 2009 r., P 64/07 (OTK-A 2009, nr 5, poz. 64).
4. Sąd Najwyższy podtrzymuje wyrażone w dotychczasowym orzecznictwie stanowisko, zgodnie z którym kary pieniężne nakładane przez organy regulacji rynku nie mają charakteru sankcji karnych, jednakże - mając na względzie zapatrywania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka - przyjmuje, że w zakresie w jakim dochodzi do wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej, zasady sądowej weryfikacji prawidłowości orzeczenia organu regulacji w tym zakresie, powinny odpowiadać wymogom analogicznym do tych, jakie obowiązują sąd orzekający w sprawie karnej

(wyroki Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 2010 r., sygn akt III SK 1/2010; z 1 czerwca 2010 r., sygn akt III SK 5/2010; z 21 września 2010 r., sygn akt III SK 8/2010; z 4 listopada 2010 r., sygn akt III SK 21/2010). Uczynienia zadość przedmiotowemu standardowi nie oznacza z oczywistych względów ani konieczności, ani możliwości recypowania do spraw z zakresu regulacji telekomunikacji instytucji prawa karnego materialnego. Odwołanie do standardu konwencyjnego służy bowiem zapewnieniu odpowiednich gwarancji proceduralnych, a nie zrównaniu standardu administracyjnego z karnym w zakresie przesłanek odpowiedzialności. Dla zapewnienia zgodności z Konwencją nie jest konieczne, by konkretne sprawy zaklasyfikowane zostały do prawa karnego. Istotne jest jedynie, by w postępowaniu w sprawie nałożenia kary pieniężnej spełnione zostały standardy wynikające z art. 6 Konwencji. W sprawie Malige przeciwko Francji (Wyrok ETPCz z dnia 23 września 1998 r., skarga nr 27812/95) Trybunał uznał, że sankcja wymierzana przez organy administracji ma charakter represyjny, ale nie doszło do naruszenia art. 6 Konwencji, gdyż postępowanie kontrolne nad decyzją o nałożeniu sankcji w postaci odebrania prawa jazdy spełniało wymogi rzetelnego procesu ustanowione dla spraw karnych. W sprawie Belilos przeciwko Szwajcarii (wyrok ETPCz z dnia 29 kwietnia 1988, skarga nr 10328/83) za sankcję karną uznano karę pieniężną nakładaną za udział w nielegalnej demonstracji, co nie wyklucza orzekania o karach za drobne czyny przez organy administracji, o ile zapewniona jest możliwość odwołania do sądu, w postępowaniu przed którym zapewnione będą gwarancje wynikające z art. 6 Konwencji. Te ostatnie oznaczają zaś, że kontrola sądu nie może ograniczać się do kontroli legalności decyzji.

5. Administracyjne kary pieniężne są środkami mającymi na celu mobilizowanie podmiotów do terminowego i prawidłowego wykonywania obowiązków na rzecz państwa. Sankcje administracyjne - stosowane automatycznie, z mocy ustawy - mają przede wszystkim znaczenie prewencyjne (wyrok z 24 stycznia 2006 r., sygn. SK 52/04, OTK-A 2006, nr 1, poz. 6). Kara administracyjna nie stanowi odpłaty za popełniony czyn, lecz ma charakter środka przymusu służącego zapewnieniu realizacji wykonawczo-

zarządzających zadań administracji agregowanych przez pojęcie interesu publicznego (wyrok TK z 31 marca 2008 r., sygn. SK 75/06, OTK-A 2008, nr 2, poz. 30). Sankcje administracyjne służą prewencji dwojako: zniechęcając do naruszenie obowiązków oraz skłaniając ukaranego do zapobieżenia powtórnemu naruszeniu przedmiotowych obowiązków w przyszłości (wyrok TK z dnia 14 października 2009 r. Kp 4/09, OTK-A 2009, nr 9, poz. 134).

6. Trybunał Konstytucyjny stwierdza co prawda, że cechą sankcji, która wskazuje na inny niż administracyjny charakter sankcji jest jej represyjność (orzeczenie TK z dnia 1 marca 1994 r., U 7/93, OTK 1994, nr 1, poz. 5; wyrok TK z dnia 8 grudnia 1998, K 41/97, OTK 1998, nr 7, poz. 117; wyrok TK z dnia 19 marca 2007 r., K 47/05, OTK-A 2007, nr 3, poz. 27; wyrok z dnia 28 listopada 2007 r., K 39/07, OTK-A 2007, nr 10, poz. 129; wyrok TK z dnia 12 maja 2009 r., P 66/07, OTK-A 2009, nr 5, poz. 65; wyrok TK z dnia 17 lutego 2007 r., SK 10/07, OTK-A 2009, nr 2, poz. 8).
7. Jednakże orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego w zakresie konsekwencji przewagi elementu represyjnego jest niekonsekwentne. W wielu orzeczeniach TK nie uznał za sankcje karne sankcji o charakterze prewencyjno-represyjnym (orzeczenie z 18 kwietnia 2000 r., K 23/99, OTK 2000, nr 3, poz. 89; wyrok TK z dnia 4 lipca 2002 r., P 12/01, OTK-A 2002, nr 4, poz. 50; wyrok TK z dnia 15 stycznia 2007 r., P 19/06, OTK-A 2007, nr 1, poz. 2; wyrok TK z dnia 24 stycznia 2006 r., SK 52/04, OTK-A 2006, nr 1, poz. 6.; wyrok z dnia 14 czerwca 2004 r., SK 21/03, OTK-A 2004, nr 6, poz. 56; wyrok z dnia 7 lipca 2009 r., K 13/08, OTK-A 2009, nr 7, poz. 105). Także w powołanym w skardze kasacyjnej wyrok TK SK 3/08 przyjęto, że administracyjnego charakteru sankcji nie przekreśla realizowanie przez nią funkcji dyscyplinująco-represyjnej (wyrok TK z dnia 22 września 2009 r., SK 3/08, OTK-A 2009, nr 8, poz. 125).
8. W świetle zapatrywań sądu konstytucyjnego to wola ustawodawcy rozstrzyga w znacznej mierze o charakterze sankcji (wyrok TK z dnia 7 lipca 2009 r., K 13/08, OTK-A 2009, nr 7, poz. 105; wyrok TK z dnia 15 stycznia 2007 r., P 19/06, OTK-A 2007, nr 1, poz. 2). Swoboda prawodawcy nie jest jednak nieograniczona, ponieważ ustawodawca musi respektować wymogi

wynikające z zasady państwa prawnego, praw i wolności jednostek, zasady równości oraz zasady proporcjonalności (wyrok TK z dnia 4 września 2007 r., P 43/06, OTK-A 2007, nr 8, poz. 95; wyrok TK z dnia 18 kwietnia 2000 r., K 23/99, OTK 2000, nr 3, poz. 89; wyrok TK z dnia 13 kwietnia 1999 r., K 36/98, OTK ZA 1999, nr 3, poz. 89; wyrok z dnia 12 stycznia 1999, P 2/98, OTK 1999, nr 1, poz. 2; wyrok TK z dnia 29 czerwca 2004 r., P 20/02, OTK-A 2004, nr 6, poz. 61; wyrok TK z dnia 14 października 2009 r., Kp 4/09, OTK-A 2009, nr 9, poz. 134). Jest to podyktowane koniecznością zapewnienia odpowiednich gwarancji proceduralnych (zob. wyrok TK z 14 października 2009 r., Kp 4/09, OTK-A 2009, nr 9, poz. 134, w którym przyjęto, że „dopuszczalność dekryminalizacji przekroczeń prędkości nie zwalnia z obowiązku zachowania gwarancji proceduralnych”).

9. Bezzasadny jest także zarzut naruszenia art. 209 ust. 1 pkt 24 i 25 i art. 210 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego przez przyjęcie, że organ administracji nie może odstąpić od wymierzenia kary pieniężnej. W Prawie telekomunikacyjnym brak przepisów pozwalających na wydanie przez sąd powszechny orzeczenia zmieniającego decyzję Prezesa Urzędu w taki sposób, że przy stwierdzeniu naruszenia zapewniona zostanie możliwość odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej. Brak stosowanego unormowania łagodzony jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego poprzez identyfikację przypadków, w których naruszenie obowiązków wynikających z Prawa telekomunikacyjnego nie jest rezultatem zachowania przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, lecz niezależnych od niego, pozostających poza jego kontrolą okoliczności o charakterze zewnętrznym, nie pozwalających na zbudowanie rozsądnego łańcucha przyczynowo-skutkowego między zachowaniem przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, a stwierdzeniem stanu odpowiadającego hipotezie normy sankcjonowanej karą pieniężną z art. 209 Prawa telekomunikacyjnego (tak w odniesieniu do prawa energetycznego wyrok SN z 4 listopada 2010 r., sygn. akt III SK 21/2010). Z tych samych względów niezasadny jest zdaniem Sądu Najwyższego w obecnym składzie zarzut naruszenia art. 2 Konstytucji RP poprzez zastosowanie przepisów art. 210 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego, które nie zawierają żadnej normy

wskazującej okoliczności pozwalające na odstępianie od ukarania lub wzięcie pod uwagę stopnia zawinienia podmiotu wypełniającego dyspozycję art. 209. Jak wynika to z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego odpowiedzialność administracyjna, oparta na zasadzie odpowiedzialności obiektywnej, może posługiwać się sankcjami bezwzględnie oznaczonymi i wówczas przybiera charakter odpowiedzialności ustawowej, zaś oderwanie przedmiotowej odpowiedzialności od zasady winy nie powoduje niekonstytucyjności przepisów ją ustanawiających (wyrok TK z 14 października 2009 r., Kp 4/09, OTK-A 2009, nr 9, poz. 134).

10. W zakresie dotyczącym zarzutu naruszenia art. 209 i 210 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego poprzez przyjęcie, że sankcja administracyjna nie może zostać wymierzona w wysokości symbolicznej, Sąd Najwyższy podtrzymuje dotychczasowe stanowisko, zgodnie z którym w sprawach z zakresu regulacji rynku, z uwagi na dolegliwość wymierzanych sankcji, należy przywiązywać szczególną wagę do respektowania ograniczeń swobody ustawodawcy i organów administracji wynikających z Konstytucji RP (wyrok SN z 25 kwietnia 2007 r., sygn. akt III SK 1/07; wyrok SN z 4 listopada 2010 r., sygn. akt III SK 21/2010). W odniesieniu do przedmiotowego zarzutu oznacza to, że przy rozstrzyganiu sporu między regulatorem rynku a przedsiębiorcą telekomunikacyjnym w kwestii wysokości nałożonej kary pieniężnej, orzekające sądy powinny kierować się konstytucyjną zasadą proporcjonalności. Zasada ta służy dopasowaniu wysokości sankcji do okoliczności konkretnego stanu faktycznego oraz różnych wartości, które w różnym zakresie oraz w zróżnicowanym stopniu chronione są przez poszczególne jednostki redakcyjne art. 209 Prawa telekomunikacyjnego. Skarga kasacyjna powódki nie zawiera zaś argumentów pozwalających przyjąć, że nałożona kara, zwłaszcza w wysokości zmniejszonej przez Sąd Okręgowy, jest nieproporcjonalna.
11. Bezpodstawny jest zarzut naruszenia art. 2 Konstytucji RP poprzez zastosowanie art. 209 ust. 1 pkt 24 i 25 przy przyjęciu, że norma ta nakazuje zastosowanie kary bez względu na okoliczności czynu, ponieważ taki pogląd

nie został wyrażony przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

12. Zdaniem Sądu Najwyższego nieuzasadniony jest także zarzut naruszenia art. 2 Konstytucji RP przez przyjęcie, że do sankcji administracyjnych nie znajdują zastosowania w żadnych okolicznościach gwarancje i zasady konstytucyjne funkcjonujące w obrębie prawa karnego oraz art. 42 Konstytucji RP poprzez przyjęcie, że gwarancje i zasady zeń wynikające nie znajdują zastosowania do przepisów o charakterze represyjnym, jeżeli przepisy ten znajdują się w grupie przepisów normujących postępowanie organów administracji publicznej.
13. Powódka trafnie podnosi, że zgodnie z wyznaczonym przez Trybunał Konstytucyjny standardem konstytucyjnym art. 42 ust. 1 Konstytucji RP wyraża szereg fundamentalnych zasad prawa represyjnego, wiążących nie tylko w sprawach karnych w ścisłym rozumieniu tego terminu, ale także w innych postępowaniach, dotyczących innych form odpowiedzialności prawnej związanych z wymierzaniem kar wobec jednostki (wyrok TK z dnia 8 grudnia 1998, K 41/97, OTK 1998, nr 7, poz. 117; wyrok TK z 8 lipca 2003 r., P10/02, OTK-A 2003, nr 6, poz. 62; odmiennie wyrok TK z dnia 15 stycznia 2007 r., P 19/06, OTK-A 2007, nr 1, poz. 2, w którym stwierdzono, że „nie ma podstaw, a niejednokrotnie faktycznych możliwości, do rozciągania treści tych przepisów na wszelkie postępowania, w których stosowane są jakiegokolwiek środki przewidujące dla adresata orzeczenia jakiegokolwiek sankcje i dolegliwości”). W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego dominuje bowiem stanowisko dopuszczające odpowiednie uwzględnienia standardów wynikających z art. 42 Konstytucji RP także w postępowaniach, które nie mają stricte karnego charakteru (wyrok TK z dnia 7 grudnia 1993 r., K 7/93, OTK 1993, nr 2, poz. 42; wyrok z dnia 26 kwietnia 1995 r., K 11/94, OTK 1995, nr 1, poz. 12; wyrok TK z dnia 27 lutego 2001 r., K 22/00, OTK 2001, nr 3, poz. 48; wyrok TK z dnia 19 marca 2007 r., K 47/05, OTK-A 2007, nr 3, poz. 27). W zakresie odpowiedzialności o charakterze administracyjnym w wyroku TK z dnia 12 maja 2009 r. (P 66/07, OTK-A 2009, nr 5, poz. 65) przyjęto, że niekonstytucyjne jest nadanie mocy

wstecznej art. 130 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, który przewiduje możliwość nałożenia na doradców inwestycyjnych sankcji w postaci zakazu wykonywania zawodu, ponieważ postępowanie administracyjne w sprawie odpowiedzialności doradców inwestycyjnych ma charakter represyjny, skoro utrata lub zawieszenie prawa do wykonywania zawodu stanowi dolegliwość dla osób wykonujących ten zawód.

14. Jak wynika z powołanych powyżej orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, z art. 42 Konstytucji wynika szereg gwarancji procesowych, które wiążą nie tylko w sprawach karnych w formalnym rozumieniu, ale także w innych postępowaniach, w których dochodzi do nałożenia kar, w szczególności kar pieniężnych na jednostki. W świetle powołanych powyżej wyroków TK przepis ten nie podważa samej istoty odpowiedzialności administracyjnej przybierającej postać kary pieniężnej, ani przesłanek orzeczenia takowej kary.
15. W świetle powyższych wywodów Sąd Apelacyjny nie naruszył art. 193 Konstytucji RP poprzez niewystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z odpowiednim pytaniem prawnym.
16. Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.